

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXIX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 44

Одеса – 2023

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXIX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор,
Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор,
Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор,
Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент,
Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор.

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Друкується за рішенням Вченої ради Південноукраїнського
національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
від 25 травня 2023 року, протокол № 12.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2023.

(С) Букач В. М., упорядник, 2023.

комунікації й пов'язані із зовнішньою політикою держав, вони відтворюють систему зовнішніх відносин і враховують зовнішньополітичні інтереси, політико-психологічну культуру лідерів держав, традиції і ціннісні орієнтації суспільства, нормативно-правову систему і культурну самобутність. Зовнішньополітичні комунікації на рівні держави мають відповідати як внутрішній, так і зовнішній ситуації та забезпечувати інтереси країни в міжнародному співтоваристві.

-
1. Качинська Н. Політичний імідж держави: структурні та комунікаційні компоненти. *Віче*. 2009. № 22. С. 24 - 27.
  2. PR в органах державної влади та місцевого самоврядування: Монографія / за заг. ред. В. М. Бебика, С. В. Куніцина. Київ, Сімферополь: МАУП, 2003. 240 с.

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК МИСТЕЦТВО МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Ідрісова М., Кудлай І. В.

«Не можна зіграти «Гімну Свободи» на інструменті насильства». Ці слова відомого польського фантаста-гуманіста Станіслава Єжи Ленца найбільш влучно відображають актуальну проблему сьогодення: проблему взаєморозуміння, толерантності.

Визначимо, що же таке толерантність? Толерантність у всі часи вважалася людською чеснотою. Вона передбачає терпимість до відмінностей серед людей, уміння жити, не заважаючи та не порушуючи прав і свобод інших. Толерантність також є основою демократії і прав людини. Нетерпимість у етнічному, конфесійному або полікультурному полі суспільстві призводять до порушень прав людини, насильства і озброєних конфліктів.

16 листопада 1995 року в Парижі 185 державами-членами ЮНЕСКО була підписана Декларація принципів толерантності, в якій надане

визначення толерантності як «пошана, ухвалення і правильне розуміння багатого різноманіття культур нашого світу, наших форм самовираження і способів виявлення людської індивідуальності». Майже це визначення передбачає терпиме ставлення до інших національностей, рас, кольору шкіри, статі, сексуальної орієнтації, зросту, інвалідів, мови, релігії, політичних або інших думок, національного або соціального походження. У зв'язку з цим 16 листопада проголошено Міжнародним Днем толерантності. «Толерантність – це єдність у розмаїтті».

Толерантність вбирає в себе багато позитивних людських якостей та проявів особистості, головними серед них є терпимість, повага до чужої думки, лояльність, делікатність, прихильність до іншого, щирість, мудрість, людяність. Усі люди мають бути повністю інтегровані в суспільство і бути рівноправними незалежно від раси, статі, національності або релігії. Хоча в житті ми часто натрапляємо на упередженість, стереотипізацію, глузування, ненависть, безпідставні звинувачення, залякування, домагання тощо.

Усі люди мають бути захищені від масової дискримінації, релігійного переслідування, залякування, вияву ксенофобії, расизму, фашизму.

Вияв толерантності, який співзвучний повазі прав людини, не означає терплячого ставлення до соціальної несправедливості, відмови від своїх або поступок чужим переконанням. Важливою заповіддю толерантності є – нульова толерантність до дискримінації та насильства.

Поняття толерантності формувалося впродовж багатьох століть, і цей процес продовжується до сьогодні. Принципами терпимості та поваги до оточуючих керувалися ще давньогрецькі філософи. Толерантність яскраво простежується у ідеях гуманізму.

Для України, як багатонаціональної держави з розмаїттям культур і релігій, питання терпимості, етичності, гуманістичного виховання стають чи не головним чинником внутрішньої стабільності країни.

Питання міжкультурної комунікації цілком пов'язані з принципами толерантності. Так, міжкультурні комунікації у світі мають цілком успішні традиції розвитку діалогу на багатосторонній основі. Спроби зробити міжкультурні зв'язки важливим джерелом міжнародного співробітництва, інструментом побудови світу, заснованого на високих гуманістичних ідеалах, належать ще до початку ХХ століття. У цей час при Лізі Націй завдяки прагненню представників творчої та наукової інтелігенції було створено спеціальні секції та інститути, діяльність яких відображала актуальні проблеми розвитку міжкультурної комунікації у міжнародних відносинах.

Міжкультурна комунікація у сфері міжнародних відносин пов'язана не лише з розвитком комунікації, діалогу, пропагандою своєї власної культури за кордоном, а й безпосередньо з актуальними проблемами, що виникають у сфері культури та міжнародного гуманітарного спілкування. До них можна зарахувати проблему культурної експансії. Сьогодні не можна не відзначити, що «зростаюча лавина американської культури, західної культурної продукції підмиває найчастіше національні підвалини інших народів, душить їхню культуру, мови, веде до комерціалізації духовної сфери, змушує інші держави відсувати турботу про духовний бік життя свого народу на другий план, віддаючи перевагу спробам вирішити економічні, фінансові, науково-технічні та інші проблеми, що спочатку породжуються глобалізацією». Очевидно, що без участі держави вирішити багато негативних наслідків глобалізаційних процесів сьогодні неможливо.

Міжкультурні комунікації у відносинах можна назвати важливою умовою політичного, економічного, гуманітарного співробітництва.

Міжнародний культурний обмін межі ХХ–ХХІ століть став найважливішою формою комунікації. Він набув якісно нових рис: динамізму, різноманітності форм, напрямків, учасників. Культура є невід'ємною частиною сучасних міжнародних відносин. Для процесів міжкультурного спілкування початку ХХІ століття характерна

різноманітність форм та напрямів. Незважаючи на різноманітність форм та напрямів міжнародного співробітництва у сфері культури, можна виділити загальні особливості, риси, що характеризують специфіку культури та міжнародних відносин на початку XXI століття: демократизація, інтеграція, глобалізація.

Таким чином, у сучасному світі, тільки спільні міжнародні зусилля громадськості, державна підтримка дозволить зробити скарби світової цивілізації надбанням кожного жителя планети, а культуру – потужним чинником успішного вирішення найгостріших політичних проблем сучасності. Ідеї толерантності набувають все більшого визнання в сучасному світі, все більше країн активно запроваджують їх у свою освіту, державно-суспільне життя, розглядають їх як найдієвіший засіб досягнення взаєморозуміння, взаємоповаги, злагоди своїх громадян.

-
1. Декларація принципів толерантності: затверджена Резолюцією Генеральної конференції ЮНЕСКО від 16 листопада 1995 року.// <https://www.religion.in.ua/9292-deklaraciya-principiv-tolerantnosti-zatverdzhena-rezolyuciyeyu-generalnoyi-konferenciyi-yunesko-16-listopada-1995-roku.ht>
  2. Забарко Б. Чи збереже людство людяність? Збройні конфлікти і гуманітарні права людини. *Політика і час*. 1994. № 2. С. 13 - 18.
  3. Політологічний енциклопедичний словник/ За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна. Київ: Генеза, 2004, 736 с.
  4. Сищик А. С. Поняття «толерантність» в науковій літературі. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2013. № 5(58). С. 165 - 173.
  5. Ясько Б. А. Толерантність у сучасному суспільстві. Київ: Наукова думка, 2012. 142 с.

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА В УКРАЇНІ

Колесніченко Є., Латишева В. В.

На сьогодні процес «лідероутворення» в Україні знаходиться на стадії формування та стикається із значною кількістю проблем на цьому шляху.